

บทที่ ๑

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วรรณคดีนิทานไทยส่วนใหญ่มักจบด้วยความสุขสมหวังของตัวละครเอก ซึ่งแม้ในตอนแรกตัวละครเหล่านั้นจะต้องประสบชะตากรรมหรืออุปสรรคต่าง ๆ แต่ก็ต่อสู้อย่างกล้าหาญจนได้รับชัยชนะ ได้ครองเมืองและครองรักอย่างมีความสุขในที่สุด ดังจะเห็นได้จากเรื่องสังข์ทอง สังข์ศิลป์ชัย สมุทโรฆนะ สุวรรณหงส์ และคาวี เป็นต้น

อย่างไรก็ดี มีวรรณคดีนิทานไทยอีกจำนวนหนึ่งที่ปรากฏว่าจบด้วยการตายของตัวละครเอก วรรณคดีดังกล่าวที่รู้จักกันดี ได้แก่ **ลิลิตพระลอ** **ขุนช้างขุนแผน** และ **บทละครเรื่องเงาะป่า** ซึ่งตัวละครเอกคือพระลอ พระเพื่อนพระแพง นางวันทอง ชมพลา และลำหับ ต้องจบชีวิตลงด้วยเหตุต่าง ๆ ความตายของตัวละครเอกเหล่านี้ทำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจให้แก่ผู้เสพวรรณคดีเป็นอันมาก

นอกจากนี้จากการสำรวจของผู้วิจัยยังพบอีกว่ามีวรรณคดีในท้องถิ่นต่าง ๆ อีกจำนวนหนึ่งที่จบด้วยความตายของตัวละครเอกเช่นกัน ได้แก่

โคลงอมรา วรรณคดีท้องถิ่นของล้านนาที่เล่าถึงความรักที่ไม่สมหวังระหว่างหญิงสาวกับภิกษุหนุ่มรูปงาม และจบด้วยความตายของคนทั้งสอง

อลองเจ้าสามล่อ วรรณคดีไทเขินที่ได้เข้ามาเผยแพร่เป็นที่รู้จักและสร้างความประทับใจแก่ผู้เสพวรรณคดีเรื่องนี้ในแถบล้านนา จบด้วยความตายของนางอุเปี้ยมและสามล่อ

ขูลุนางอ้อ วรรณคดีล้านช้างที่เข้ามาแพร่หลายเป็นที่รู้จักกันดีในท้องถิ่นภาคอีสาน ซึ่งในตอนจบขูลุนางอ้อฆ่าตัวตาย

ผาแดงนางไอ่ วรรณคดีที่เผยแพร่ในภาคอีสานที่เล่าถึงตำนานเมืองหนองหารลุ่ม และชะตากรรมที่นางไอ่และผาแดงต้องประสบจนถึงแก่ชีวิต

ตำนานฟ้าแดดสงยาง วรรณคดีอีสานที่กล่าวถึงการทำสงครามชิงตัวหญิงสาวผู้เป็นที่รักนำไปสู่ความตายของตัวละครเอกชายหญิงในภายหลัง

พระรถเมรี วรรณคดีที่ปรากฏในทุกท้องถิ่นในประเทศไทย นางเมรีต้องตายจากไปในตอนท้ายเรื่อง

เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดนำวรรณคดีดังกล่าวมาศึกษาวิเคราะห์เพื่อให้เห็นลักษณะ สาเหตุ ความหมายของการตาย ตลอดจนการสร้างอารมณ์สะเทือนใจจากการตายของตัวละครเอกในวรรณคดีเหล่านี้ ผู้วิจัยจึง

สนใจที่จะศึกษาวรรณคดีกลุ่มนี้เชิงเปรียบเทียบ โดยคาดหวังว่าจะช่วยให้เข้าใจถึงประเด็นต่าง ๆ ดังกล่าว ตลอดจนลักษณะของวรรณคดีกลุ่มนี้ได้ชัดเจนขึ้น

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

๑. เพื่อศึกษาสาเหตุ ความหมาย และความสำคัญของความตายของตัวละครเอกที่ปรากฏในวรรณคดีไทย
๒. เพื่อศึกษาลักษณะร่วมและลักษณะเฉพาะของวรรณคดีไทยที่ปรากฏการตายของตัวละครเอก

สมมติฐานในการศึกษา

ความตายที่เกิดขึ้นกับตัวละครเอกในวรรณคดีไทยกลุ่มนี้ มีความหมายและความสำคัญเกี่ยวข้องกับความคิดความเชื่อของคนในสังคม และมีลักษณะขัดแย้งกับชนบในการแต่งวรรณคดีทั่วไปที่ไม่นิยมจบด้วยความตายของตัวละครเอก

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาวรรณคดีร้อยกรองซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักและปรากฏการตายของตัวละครเอกในภาคกลางและท้องถิ่นอื่นที่พิมพ์เผยแพร่แล้วจำนวน ๔ เรื่อง ดังนี้

วรรณคดีภาคกลาง ได้แก่

๑. บทละครเรื่องเงาะป่า
๒. ลิลิตพระลอ
๓. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

วรรณคดีที่เผยแพร่ในท้องถิ่นทางภาคเหนือ ได้แก่

๑. โคลงอมรา
๒. วรรณคดีไทเขินเรื่องอลองเจ้าสามล่อ

วรรณคดีที่เผยแพร่ในท้องถิ่นภาคอีสาน ได้แก่

๑. ชูลูนางอ้าว
๒. ตำนานฟ้าแดดสงยาง
๓. ผาแดงนางไอ่

วรรณคดีในภาคใต้ ได้แก่

๑. พระรถเมรี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณคดีไทยที่ปรากฏการตายของตัวละครเอกที่มีมาก่อนหน้านั้น โดยมากเป็นการศึกษาเฉพาะเรื่องในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญได้แก่

ชลธิรา กัลด้อยู่ ศึกษาเรื่อง **ลิลิตพระลอ : การศึกษาวิจารณ์ตามแนวพุทธปรัชญา** โดยวิเคราะห์ในแนวพุทธปรัชญา พบว่าลิลิตพระลอเป็นเรื่องที่มีการต่อสู้ทางความคิดระหว่างความเชื่อดั้งเดิมทั้งภูติผีปีศาจและความคิดในทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะเรื่องบุญกรรม ซึ่งแนวคิดทั้งหมดนี้มีอิทธิพลอย่างสูงในสังคมไทย^๑

อัมพร ชวนปรีชา ศึกษาและเสนอบทความเรื่อง **แก่นแท้ของเรื่องพระลอ** โดยศึกษาในเชิงจิตวิทยา โดยสรุปในตอนหนึ่งว่า การต่อสู้ระหว่างอำนาจเวทมนต์ที่ชักนำให้พระลอตัดสินใจไปหาพระเพื่อนพระแพง กับอำนาจที่พยายามแข็งขันเหนี่ยวรั้งพระลอไว้ นั่น แท้จริงเป็นการต่อสู้ในจิตใจของตัวพระลอเอง ซึ่งนำไปสู่ความตายในที่สุด^๒

ดวงมณ จิตรจรรย์ค์ เสนอบทวิเคราะห์**ลิลิตพระลอในเชิงวรรณคดีวิจารณ์** โดยศึกษาลิลิตพระลอในด้านความเป็นมาของเรื่องพระลอและลิลิตพระลอ ความรักและความตายในลิลิตพระลอ และศึกษาว่าลิลิตพระลอเป็นโศกนาฏกรรมตามแนวการวิจารณ์แบบตะวันตก เพราะเป็นวรรณคดีที่แสดงความประหวั่นพร่นพรั้งและสลดสังเวช เพื่อเตือนสติมนุษย์ว่าชีวิตที่น่าชื่นชมไม่จำเป็นต้องเป็นชีวิตที่ไม่เคยทำอะไรผิดเลย แต่ชีวิตที่มีคุณค่าคือชีวิตที่กล้าพอที่จะรับผิดชอบในความผิดพลาดอันเกิดจากการกระทำของตัวเอง^๓

ชลธิรา สัตยวัฒน์ ศึกษาเรื่อง **ความก้าวร้าวของตัวละครในเรื่องขุนช้างขุนแผน** ในวิทยานิพนธ์เรื่อง **การนำวรรณคดีวิจารณ์แผนใหม่แบบตะวันตกมาใช้กับวรรณคดีไทย** โดยศึกษาในรายละเอียดเชิงจิตวิทยาด้วยการแยกแยะและวิเคราะห์พฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวละคร ที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวร้าวในเรื่อง

^๑ ชลธิรา กัลด้อยู่, **ลิลิตพระลอ : การศึกษาวิจารณ์ตามแนวพุทธปรัชญา**, (กรุงเทพฯ : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๒๕๑๙)

^๒ อัมพร ชวนปรีชา, “แก่นแท้ของเรื่องพระลอ” ใน **ศาสตร์และศิลป์แห่งอักษร**, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.) หน้า ๙๘ - ๑๒๔.

^๓ ดวงมณ จิตรจรรย์ค์, “บทวิเคราะห์ลิลิตพระลอในเชิงวรรณคดีวิจารณ์” ใน **หลัมน่านวรรณศิลป์**, (กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสมัย จำกัด, ๒๕๒๙) หน้า ๑-๑๐๗.

ขุนช้างขุนแผนอย่างละเอียด และยังได้แสดงให้เห็นถึงสาเหตุและผลของความก้าวร้าวของพฤติกรรมของตัวละครนั้น ๆ ด้วย^๕

สุจิตต์ วงษ์เทศและชลธิรา กัลด้อย ร่วมกันศึกษาวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนในหัวข้อ **ทำไมวันทองจึงถูกประหารชีวิต** โดยเสนอความเห็นที่ วันทองตายเพราะสภาพสังคมไทย แล้วจึงเสนอภาพชีวิตของวันทองตั้งแต่แรกเริ่มจนถูกประหารชีวิต และกล่าวถึงประเด็นที่ว่าลักษณะสังคมไทยเป็นตัวกำหนดให้นางวันทองต้องตายในที่สุด^๖

สุนันทา โสรัจจ์ ได้ศึกษาวิเคราะห์และวิจารณ์บทบาทของตัวละครขุนแผนไว้ในหนังสือ **บทวิจารณ์พระเอกหรือผู้ร้ายในวรรณคดีไทย^๗**

ดวงมน ปริบูรณ์ ประดิษฐ์ **ความเป็นโศกนาฏกรรมของเงาะป่า** โดยเน้นการศึกษาในด้านอารมณ์สะท้อนใจในความเป็นโศกนาฏกรรมของเรื่อง ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าอารมณ์สะท้อนใจของผู้อ่านไม่ได้เกิดจากการพรรณานาฏกรรมหรือช่วงใดช่วงหนึ่งของบทละครแต่เพียงลำพัง หากแต่เกิดจากโครงเรื่องที่สมบูรณในตัวเองในการเรียงลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน ยังผลให้เกิดเหตุการณ์ที่น่ากลัวและน่าสลดใจในตอนจบของเรื่อง^๘

สมหมาย เทียบเทียบ เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **บทละครเรื่องเงาะป่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ : การศึกษาวิเคราะห์ทางสังคมและวัฒนธรรม** โดยเน้นศึกษาวิเคราะห์เฉพาะด้านสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มพวกเงาะ โดยใช้ข้อมูลจากบทพระราชนิพนธ์และการเก็บข้อมูลภาคสนามเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลในที่อยู่ของพวกเงาะทางภาคใต้ของประเทศไทย^๙

วารภรณ์ บำรุงกุล เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **วิเคราะห์เรื่องพระลอ, เงาะป่า และมัทนะพาธา ตามทฤษฎีโศกนาฏกรรมของอริสโตเติล** โดยศึกษาวิเคราะห์บทละครคอนเรื่องพระลอ พระนิพนธ์ของพระเจ้าบรมวงศ์เธอ สมเด็จพระนางรำธิไพระพันธุ์พงค์ บทละครเรื่องเงาะป่า พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และบทละครเรื่องมัทนะพาธา พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

^๕ ชลธิรา สัตยาวัฒนา, “การนำวรรณคดีวิจารณ์แผนใหม่แบบตะวันตกมาใช้กับวรรณคดีไทย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๑๓.

^๖ สุจิตต์ วงษ์เทศ และชลธิรา กัลด้อย, “เหตุใดวันทองจึงถูกประหารชีวิต” ใน วิทยาสาร ปีที่ ๒๔ ฉบับที่ ๑๗ (๑ พฤษภาคม ๒๕๑๖), หน้า ๔๔ - ๔๗.

^๗ สุนันทา โสรัจจ์, **บทวิเคราะห์วิจารณ์พระเอกหรือผู้ร้ายในวรรณคดีไทย**, (ม.ป.ท., ๒๕๒๐)

^๘ ดวงมน ปริบูรณ์, “ความเป็นโศกนาฏกรรมของเงาะป่า” ใน **รัฐสมิแล** ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๔ (กันยายน - ตุลาคม ๒๕๑๗) : ๒๓ - ๒๕.

^๙ สมหมาย เทียบเทียบ, **บทละครเรื่องเงาะป่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๕ : การศึกษาวิเคราะห์ทางสังคมและวัฒนธรรม**, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา กรมการศาสนา, ๒๕๒๗)

นำไปเปรียบเทียบกับทฤษฎีโศกนาฏกรรมของอริสโตเติลว่า วรรณคดีบทละครทั้ง ๓ เรื่องดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นโศกนาฏกรรมตามที่อริสโตเติลวางไว้มากนักน้อยเพียงไร รวมทั้งศึกษาโครงสร้างของวรรณกรรมโศกนาฏกรรมของไทยจากวรรณคดีทั้งสามเรื่องดังกล่าวด้วย^๙

มณี พยอมยงค์ เสนองานวิจัยเรื่อง **การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณคดีล้านนาเรื่องโคลงอมรา** โดยศึกษาวรรณคดีเรื่องโคลงอมรา ๒ ฉบับ คือ ฉบับใบลาน วัดดอนแก้ว ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และโคลงอมราฉบับปับหนังสือ ในด้านจุดมุ่งหมายในการแต่ง รูปแบบฉันทลักษณ์ ตัวละคร ทศนะของกวี ความจริงที่ปรากฏในแง่สังขารม แก่นเรื่อง การดำเนินเรื่อง การใช้ภาษา และศึกษาเพิ่มเติมในด้านสังคมวิทยา^{๑๐}

ศิริวรรณ อ่อนเกตุ เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **วรรณกรรมไทเขินเรื่องอลองเจ้าสามลอ** ซึ่งเน้นศึกษาอย่างละเอียดในด้านโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร เป็นต้น และได้ศึกษาเปรียบเทียบต้นฉบับที่ปรากฏในถิ่นต่าง ๆ ไปด้วย^{๑๑}

คณิงชัย วิริยะสุนทร เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การวิเคราะห์เรื่องซูลู นางอ้ว** ส่วนนทอองถิ่นอีสาน โดยศึกษาวรรณคดีเรื่องซูลูนางอ้ว ต้นฉบับใบลานจากวัดบ้านก่อเอ้ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ในด้านตัวอักษรและอักขรวิธี โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ฉาก ตัวละคร กลวิธีการแต่ง รสทางวรรณคดี รวมทั้งศึกษาด้านประเพณีและวัฒนธรรมที่ปรากฏในเรื่องไว้ด้วย^{๑๒}

สรายุทธ ทองคำใส เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **วิเคราะห์วรรณคดีเรื่องผาแดง-นางไอ่ ฉบับพระอริยานุวัตร เขมจารี** โดยศึกษาในด้านโครงเรื่อง แนวคิด ฉาก ตัวละคร กลวิธีการแต่ง และศึกษาสภาพสังคมประเพณีและวัฒนธรรมที่ปรากฏในวรรณคดีฉบับดังกล่าวไว้^{๑๓}

อินทรีวา บุญยากร เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง **การศึกษาพระรถเมรี ฉบับตำบสร่อนพิบูลย์** โดยศึกษาด้านตัวอักษรและอักขรวิธี โครงเรื่อง วิธีการแต่ง ส่วนภาษา ลักษณะคำประพันธ์ แนวคิดของเรื่อง ตัวละคร ตลอดจนสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในเรื่องไว้^{๑๔}

^๙ วราภรณ์ บำรุงกุล "วิเคราะห์เรื่องพระลอ, เงาะป่า และมัทนะพาธา ตามทฤษฎีของอริสโตเติล" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๐

^{๑๐} มณี พยอมยงค์, **การศึกษาวิเคราะห์วรรณคดีล้านนาเรื่องโคลงอมรา**, (ม.ป.ท., ม.ป.ป.)

^{๑๑} ศิริวรรณ อ่อนเกตุ, "วรรณกรรมไทเขินเรื่องอลองเจ้าสามลอ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย และวรรณกรรมล้านนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่), ๒๕๓๖.

^{๑๒} คณิงชัย วิริยะสุนทร, "การวิเคราะห์เรื่องซูลู นางอ้ว ส่วนนทอองถิ่นอีสาน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๓๒.

^{๑๓} สรายุทธ ทองคำใส, "วิเคราะห์วรรณคดีเรื่องผาแดง-นางไอ่ ฉบับพระอริยานุวัตร เขมจารี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก), ๒๕๓๑.

^{๑๔} อินทรีวา บุญยากร, "การศึกษาพระรถเมรี ฉบับตำบสร่อนพิบูลย์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร), ๒๕๓๑.

นันทพร พวงแก้ว เสนอวิทยานิพนธ์เรื่องการศึกษาเชิงเปรียบเทียบเรื่องพระรถเมรีฉบับต่าง ๆ โดยรวบรวมและศึกษาเชิงเปรียบเทียบเรื่องพระรถเมรีในประเทศไทยทั้งวรรณคดีลายลักษณ์และมุขปาฐะ และนิทานต่างชาติที่มีเค้าโครงเรื่องคล้ายคลึงกับเรื่องพระรถเมรี และเสนอข้อสันนิษฐานในด้านที่มาของวรรณคดีเรื่องนี้^{๑๕}

กุสุมา ชัยวินิตย์ เสนอวิทยานิพนธ์เรื่อง ศาสนาชาวบ้านในวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสาน โดยศึกษาจากวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสาน ๘ เรื่อง คือ ท้าวฮุ่งหรือท้าวเจือง ขุนบรม ขุนทึ่ง พญาคันคาก หน้าผากไถลกะตัน ผาแดงนางไอ่ ชูลุนางอ้ว และกำพร้าผีน้อย โดยมุ่งศึกษาอิทธิพลของศาสนาชาวบ้านที่มีต่อวรรณคดีที่ศึกษาในด้านโครงเรื่อง แนวคิด ตัวละคร รวมทั้งศึกษาในด้านอิทธิพลของวรรณคดีที่ศึกษาต่อการเผยแพร่ความคิดความเชื่อ ปรัชญา การสะท้อนภาพความขัดแย้งหรือความกลมกลืนทางศาสนา^{๑๖}

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ศึกษาวรรณคดีไทยที่ปรากฏการตายของตัวละครเอกทั้ง ๔ เรื่อง รวมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยละเอียด

๒. จัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์ลักษณะของวรรณคดีกลุ่มนี้ ในด้านสาเหตุและลักษณะของการตายของตัวละครเอกในเรื่อง ความคิดความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการตายของตัวละครเอก รวมทั้งลักษณะการสร้างอารมณ์สะท้อนใจในเรื่อง เพื่อให้เห็นภาพรวมของวรรณคดีไทยที่ปรากฏการตายของตัวละครเอกอย่างชัดเจน

๓. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

ข้อตกลงเบื้องต้น

๑. วรรณคดีท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

๑.๑ โคลงอมรา ใช้ ๒ ฉบับประกอบกัน ได้แก่

๑.๑.๑ โคลงอมราภาคปริวรรต (เอกสารหมายเลข SRI-CMU-25-3-084) ซึ่งรวบรวมและปริวรรตโดยศาสตราจารย์มณี พยอมยงค์ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พิมพ์เผยแพร่เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๕

^{๑๕} นันทพร พวงแก้ว, "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบเรื่องพระรถเมรี ฉบับต่าง ๆ" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๒๖.

^{๑๖} กุสุมา ชัยวินิตย์, "ศาสนาชาวบ้านในวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสาน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม), ๒๕๓๑.

๑.๑.๒ โคลงอมราฉบับอักษรธรรมล้านนา รongศาสตราจารย์อุดม รุ่งเรืองศรี
ปริวรรตและจัดทำขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๔

๑.๒ **อลองเจ้าสามล่อ** ฉบับที่ปริชา พิณฑทอง จัดพิมพ์เผยแพร่ในเดืออนกันยายน พ.ศ. ๒๕๓๑
ของสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑

๑.๓ **ซูลูนางอ้าว** ฉบับที่ปริชา พิณฑทอง จัดพิมพ์เผยแพร่ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔

๑.๔ **ผาแดงนางไอ่** ฉบับที่ปริชา พิณฑทอง จัดพิมพ์เผยแพร่ในเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔

๑.๕ **ตำนานฟ้าแดดสงยาง** ฉบับของพระอริยานุวัตร เขมจารี พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานทำ-
บุญครบ ๑๐๐ วัน นางเหรียญทอง นาชัยเวียง เมื่อวันที่ ๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๔

๑.๖ **พระรถเมรี** ฉบับที่นายเรืองนาโนเป็นผู้ประพันธ์ จัดพิมพ์เผยแพร่โดยศูนย์วัฒนธรรม
ภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช เนื่องในพิธีเปิดศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช เมื่อ
วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒

๒. การศึกษาความตายของตัวละครเอกในวรรณคดีไทยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาเฉพาะความ
ตายของตัวละครเอกที่มีได้ฟื้นคืนชีวิตขึ้นมาอีก โดยไม่ศึกษาลักษณะความตายของตัวละครเอกที่มีตัวละครผู้
ช่วยมาชุบชีวิตให้ฟื้นขึ้นมาในภายหลัง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

คำว่า **วรรณคดีไทย** ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หมายถึง วรรณคดีราชสำนักและวรรณคดีท้องถิ่นที่มี
การเผยแพร่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป และหมายรวมถึงวรรณคดีของชนเผ่าไทนอกเขตประเทศไทยที่ได้มีการนำ
เข้ามาเผยแพร่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศด้วย เช่น วรรณคดีไทเขินเรื่องอลอง-
เจ้าสามล่อ ซึ่งเข้ามาแพร่หลายในดินแดนล้านนาไทยโดยเฉพาะในกลุ่มชาวไทยเขินที่เข้ามาอาศัยในล้านนา
และวรรณคดีล้านช้างเรื่องซูลูนางอ้าว ซึ่งแม้จะมีหลักฐานว่าแต่งในดินแดนล้านช้างแต่ก็ได้เข้ามาแพร่หลายเป็น
ที่รู้จักกันดีในดินแดนภาคอีสานของประเทศไทย เป็นต้น

คำว่า **ตัวละครเอก** ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หมายถึง ตัวละครฝ่ายชายและฝ่ายหญิงที่มีบทบาทสำคัญ
ในการดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ซึ่งตรงกับศัพท์ในภาษาอังกฤษว่า protagonist

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้เห็นลักษณะของวรรณคดีไทยที่ปรากฏการตายของตัวละครเอก
๒. ได้ทราบสาเหตุ ความหมาย และความสำคัญของการตายของตัวละครเอก ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความคิดความเชื่อในสังคม
๓. เป็นแนวทางในการศึกษาเชิงเปรียบเทียบวรรณคดีส่วนกลางกับวรรณคดีท้องถิ่นในประเด็นอื่น ๆ
ต่อไป